

PALEOLIT LELETEK SAJÓSZENTPÉTEREN

SIMÁN KATALIN

Sajószentpéterről az első értesülés 1979-ben érkezett a Herman Ottó Múzeumba: Tóth Péter hozott be a Nagykorcsolás nevű hegyről egy levélkaparót, majd számos szilánkot. Többször végeztünk helyszíni gyűjtést, míg végül 1982-ben kijelöltük az ásátás területét. A *Nagykorcsolás* hegy 318 méterrel a tengerszint felett fekszik. Több egységből álló erodált domb, melyet északról és keletről a Sajó, nyugatról a Nyögő-patak határol. Délen kisebb dombok kötik össze a Bükk hegység peremhegyeivel, amelynek Nagykorcsolás egy szélső tagját képezi.

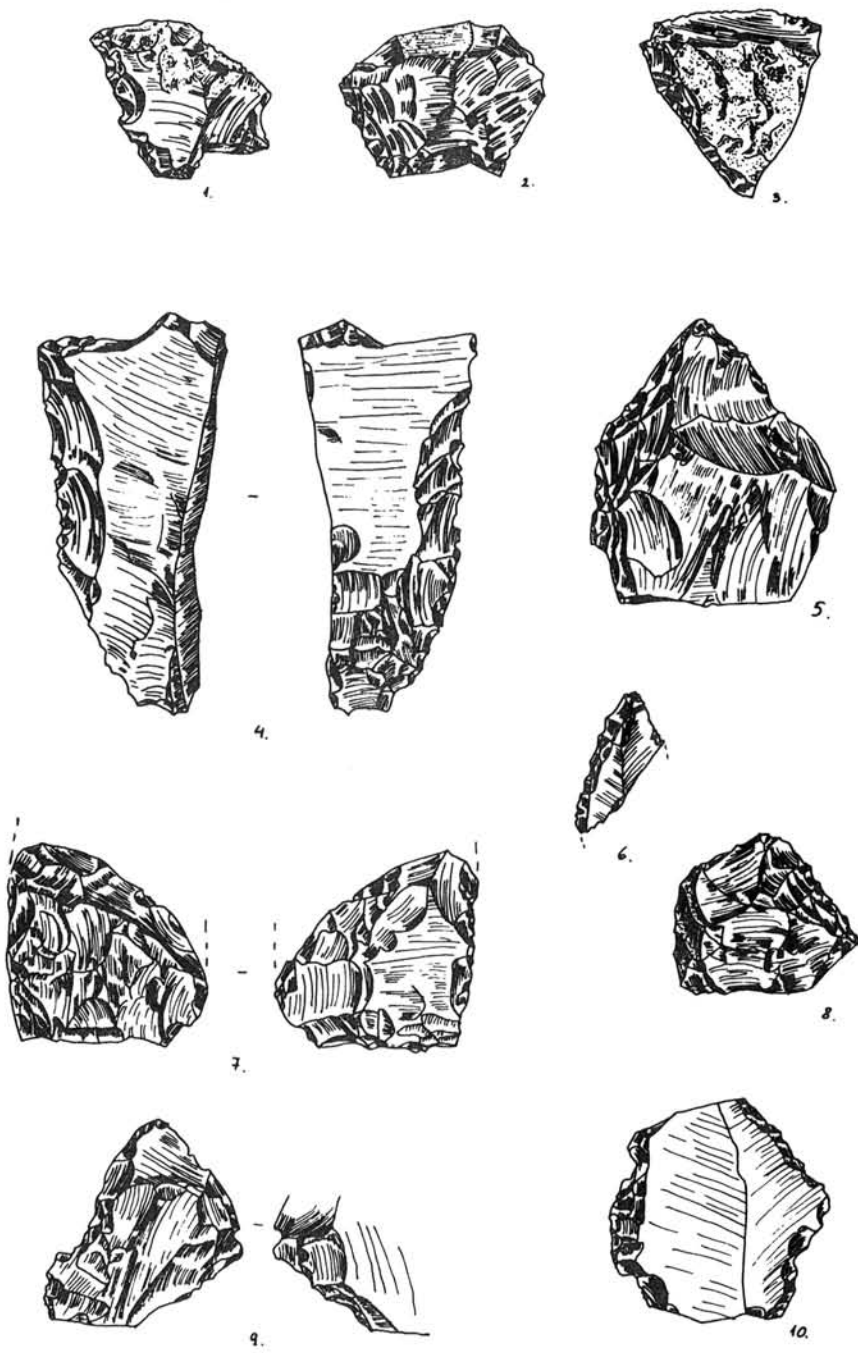
Az ásátási terület a hegy legmagasabb pontjától D–DNy-ra feküdt, meredek lejtők által közrefogott kis gerincen. 5 kutatóárkot jelöltünk ki azon a területen, ahol a gyűjtések során a legtöbb leletet találtuk. Az ásátás során azonban sajnos nem találtunk réteget, lefelé haladva egyre kompaktabb, tisztább agyagra bukkantunk a vékony termőföld alatt. A leletek a felső 50 cm-ben kerültek elő az átforgatott földből. Nem találtunk sem telepjelenséget, sem állatcsontot vagy faszenet. Mivel ilyen feltételek mellett a régészeti ásátás során előkerült anyag nem árult el többet, mint a terepbejárások során gyűjtött leletegyüttes, a két anyagot együtt tárgyaljuk.

Az ásátások és a leletmentések során összesen 69 eszköz illetve eszköztöredék került elő. Első pillantásra feltűnik az anyag kettőssége. A leletek többsége (43 db) középső paleolitikus, a maradék (26 db) eszköz és eszköztöredék a felső paleolitikumba sorolható. A leletek mellett talált szilánkok többsége is inkább a középső paleolit anyaghoz csatolható – részint technológiai megfontolásokból, részint pedig a nyersanyag megoszlása alapján. A viszonylag nagy mennyiségű (elsősorban üveges kvarcporfir) hulladékanyag alapján feltételezhetjük, hogy a középső paleolitikum idején eszközkészítő műhely volt a Nagykorcsolás hegyen. Erre utalnak a gyártás közben eltört és a félkész eszközök is.

A következő leleteket sorolhatjuk a középső paleolitikumba:

1. Egyenes kaparó. Az eszköz bal széle meredeken, teljes hosszában retusált, vége kérges. Bulbus nincs, a talont kéreg fedi. Sávos üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.17.7.) M: 30x34x12 mm (I. t. 1.).
2. Egyenes kaparó. A széles szilánk bal széle teljes hosszában retusált, a bázisrész sérült. Szürke kova (Ltsz.: 82.17.8.) M: 30x38x8 mm. (I. t. 2.).
3. Egyenes kaparó. Háromszög alakú szilánk bal széle retusált. Az előlap nagy részét kéreg fedi. Fehér patinás kékesbarna hidrokvarcit (Ltsz.: 82.17.14.) M.: 32x35x9 mm (I. t. 3.).
4. Egyenes kaparó. A bal szél megszakításokkal retusált. A bázist lekerekítették, a hátlap a bal szél felől vékonyított. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.5.) M.: 76x35x17 mm (I. t. 4.).
5. Ívelt kaparó. A jobb szél felső szakasza egysoros, meredek retussal ívelten retusált. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.2.) M.: 55x46x17 mm. (I. t. 5.).

6. Ívelt kaparó. Az eszköz bal széle az előlapról vékonyított. A hátlap teljes felületen vékonyított, nem retusált. A szilánk vége letört. Üveges kvarcporfír. (Ltsz.: 82.8.32.) M.: 21x18x8 mm. (I. t. 7.).
7. Ívelt kaparó. A bal szél felső kétharmada meredeken retusált. A jobb szél éles. A talonon magkőpreparálás őrződött meg. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.9.4.) M.: 42x32x9 mm. (I. t. 9.).
8. Ívelt kaparó töredéke. A bal szél lépcsős retussal végig retusált. A bázisrész letört. Barna kova (Ltsz.: 82.8.28.) M.: 28x17x10 mm. (I. t. 6.).
9. Kettős kaparó. Széles szilánk, bal széle végig, meredeken retusált. A jobb szél sérült, ép része a hátlapról retusált. Bulbus nincs, a talon sima. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.8.24.) M.: 49x53x13 mm (II. t. 1.).
10. Kettős kaparó. A bal szél teljes hosszában tompított. A jobb szél megszakítással retusált. Bulbus nincs, a talon sérült. Obszidián (Ltsz.: 82.8.54.) M.: 43x42x8 mm. (I. t. 10.).
11. Kettős kaparó. Az előlapról a bal szél felső felében homorú kaparót, a jobb szélén egysoros retussal ívelt kaparót alakítottak ki. A bulbus vékonyított, a talon kérges. Kova (Ltsz.: 82.17.9.) M.: 58x67x10 mm (II. t. 2.).
12. Szögletes kaparó. A bal szél kérges. A jobb szél felül, a bal szél tetejére átcúsúzóan meredeken retusált. Bulbus nincs, a talon homorú, sima. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.17.11.) M.: 30x36x11 mm (I. t. 8.).
13. Szögletes kaparó. Az eszköz bal széle mindkét lapról vékonyított, retusált. A transzverzális szél az előlapról retusált. A jobb szél a hátlapról vékonyított. Bulbus nincs, a talon nagy, sima. Radiolarit (Ltsz.: 82.17.15.) M.: 25x26x7 mm (II. t. 3.).
14. Transzverzális kaparó. Széles szilánk, a transzverzális szél meredeken, egyenesen retusált. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.17.12.) M.: 19x29x7 mm (II. t. 4.).
15. Transzverzális kaparó. A transzverzális szél ívelten, egysoros retussal szakaszosan retusált. Bulbus nincs, a talon sima. Limnokvarcit (Ltsz.: 82.8.3.) M.: 43x56x12 mm (II. t. 5.).
16. Transzverzális kaparó. A transzverzális szél meredeken, lépcsősen retusált. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.8.14.) M.: 17x30x9 mm (II. t. 6.).
17. Transzverzális kaparó. A transzverzális szél ívelten, meredeken retusált. A bal szél felül a hátlapról tompított. Bulbus nincs, a talon kérges. Szálas kovásodott fa (Ltsz.: 82.8.36.) M.: 36x63x15 mm (II. t. 8.).
18. Transzverzális kaparó. A transzverzális szél durván, meredeken vékonyított, retusált. A bázisrész vékonyították. Bulbus nincs, a talon sima. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.17.6.) M.: 46x66x14 mm (III. t. 1.).
19. Hegyes kaparó. A jobb szél meredeken retusált. Az eszköz végét ferdén csönkítették. Bulbus nincs, a talon pontszerű. Obszidián (Ltsz.: 82.17.28.) M.: 26x14x8 mm (II. t. 7.).
20. Hegyes kaparó. A bal szél teljes hosszában retusált, a jobb a hegy mellett retusált. A bázisrész a hátlapról vékonyították. A talon nagy, sima. Hidrokvarcit (Ltsz.: 82.8.18.) M.: 64x40x12 mm (II. t. 9.).
21. Hegyes kaparó. Mindkét szél retusált az előlapról. A hátlapról a csúcst vékonyított, retusált. Üveges kvarcporfír. (Ltsz.: 82.17.5.) M.: 29x30x9 mm (III. t. 3.).
22. Levélkaparó. A bal szél vékonyított, a jobb szél alul vékonyított. A hátlap teljes felületen vékonyított. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 79.17.1.) M.: 53x30x15 mm (III. t. 5.).
23. Négyzetes levélkaparó. Az előlapról a bal szél vékonyították. A hátlap teljes felületen vékonyított. A transzverzális szélen eszquille-szerű élt hoztak létre az előlapon retusálással, a hátlapról vékonyítással. A bázis a hátlapról vékonyított. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.17.1.) M.: 53x30x15 mm (III. t. 2.).
24. Félkész levélkaparó. Az előlapon a bal szél vékonyított. A hátlapon a bal szél végig, a jobb szél szakaszosan vékonyított. A bulbus vékonyították, a talon sima, kérges. Üveges kvarcporfír. (Ltsz.: 82.17.2.) M.: 52x28x14 mm (III. t. 4.).
25. Levélkaparó. A bal szél végig retusált, a jobb szél az előlapon ép. A hátlapon az egész felületet vékonyították. A bázist lekerekítették. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.17.4.) M.: 70x26x9 mm (IV. t. 1.).
26. Levélkaparó töredéke. Az előlapon mindkét szél retusált. A hátlap teljes felületen vékonyított. Plankonvex keresztmetszetű. Üveges kvarcporfír (Ltsz.: 82.8.52.) M.: 27x25x6 mm (IV. t. 2.).

I. tábla. Középső paleolit kőeszközök

27. Levélkaparó töredéke. Az előlapról a bal szél meredeken retusált, a jobb szél vékonyított. A hátlapról mindkét szél és a bázis vékonyított. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.53.) M.: 21x22x9 mm (IV. t. 3.).

28. Levélhegy töredéke. Mindkét lapja teljes felületén vékonyított, elvértve retusált. Obszidián (Ltsz.: 82.8.55.) M.: 22x28x9 mm (IV. t. 4.).

29. Retusált szilánk. Magkő leütött gerince, a jobb szélén kis szakaszon meredeken retusált. A bulbus vékonyított, a talon sima. Radiolarit (Ltsz.: 82.17.27.) M.: 37x18x10 mm (IV. t. 6.).

30. Retusált szilánk. Bázistöredék. A bal szél sérült, a jobb szélét a bázis mellett a hátlapról tompították. Bulbus nincs, a talon sima. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.39.) M.: 27x27x5 mm (IV. t. 5.).

31. Retusált szilánk. A bal szél meredeken retusált. Bulbus nincs, a talon sima. Fehér patinás hidrokvarcit (Ltsz.: 82.8.44.) M.: 33x25x7 mm (IV. t. 7.).

32. Retusált szilánk. A bal szél középső szakasza tompított. Az eszköz vége letört. A talon sima, a bulbus vékonyított. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.50.) M.: 25x18x3 mm (IV. t. 8.).

33. Penge bázistöredéke. A bulbuszt és a talont leütötték. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.19.) M.: 29x20x7 mm (IV. t. 9.).

34. Penge középső töredéke. A jobb szél a hátlapról vékonyított. Limnokvarcit (Ltsz.: 82.8.23.) M.: 34x30x5 mm (IV. t. 10.).

35. Ép szélű penge bázistöredéke. A bulbuszt vékonyították. Hidrokvarcit (Ltsz.: 82.17.9.) M.: 43x23x10 mm (IV. t. 13.).

36. Fogazott eszköz. A szilánk bal széle alsó felében tompított, fölötte völgyelt. A jobb szél fogazott. Bulbus nincs, a talon sima. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.9.3.) M.: 46x36x6 mm (IV. t. 11.).

37. Völgyelt eszköz. A bal szél felül völgyelt. A bulbus vékonyított, a talon sima. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.17.10.) M.: 35x26x8 mm (IV. t. 12.).

38. Völgyelt eszköz. A bal szél közepén mély völgyelést alakítottak ki. Bulbus nincs, a talon hiányzik. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.17.26.) M.: 37x20x8 mm (IV. t. 14.).

39. Véső. A bal szélén és a transzverzális szélén egy-egy leütéssel alakították ki a vésőélt. A bázisrész a hátlapról vékonyított. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.17.17.) M.: 32x34x9 mm (IV. t. 15.).

40. Véső. A bal szél vaskos, a jobb szélén egy szilánk leütésével alakították ki a vésőélt. Bulbus, talon nincs. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.40.) M.: 39x19x9 mm (V. t. 1.).

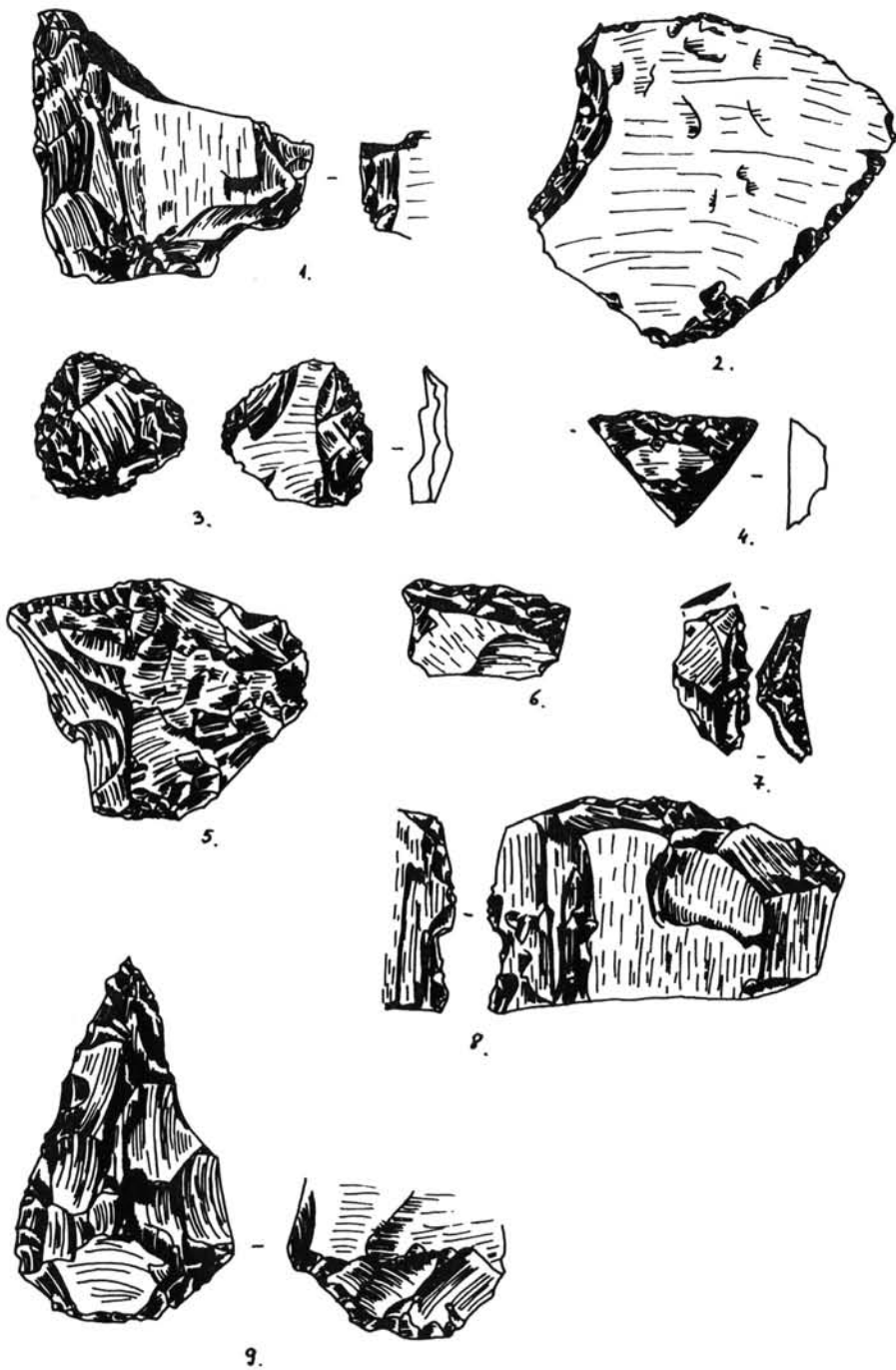
41. Véső. A transzverzális szél a bal széllal zár be vésőélt. A bulbus nagy, a talon sima. Hidrokvarcit (Ltsz.: 82.8.41.) M.: 20x49x9 mm (V. t. 2.).

42. Fűrő. A bal szél mindkét lap felől retusált, hegyben fut össze a jobb széllal. Bulbus nincs, a talon sima. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.49.) M.: 19x28x5 mm (V. t. 3.).

43. Vakaró. A penge mindkét széle meredeken, többsoros, illetve lépcsős retussal retusált. A penge végén egyenes vakaróélt alakítottak ki ugyancsak meredek retussal. A bázisrész letört. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.7.) M.: 40x21x12 mm (V. t. 4.).

A középső paleolit anyag 62,79%-ban kaparó. A bifacialitás aránya 18,6%. A vezértípus a levélkaparó, jellegzetesek a plankonvex, négyszögletes levélkaparók, melyeknek általában csak az egyik széle jól kidolgozott. A durva félkész darabok mellett néhány eszköz igen jó megmunkálású. A felszíni megmunkálás általában aszimmetrikus és magában foglalja a bázis vékonyítását. Valódi levélhegy nincs az iparban. A kísérőtípusok között a kaparók igen változatos formai és technológiai megoldással dominálnak. A jellegzetes típusok mellett megtalálhatók az inkább raclettnek minősíthető darabok, sok eszközön látszik, hogy félkész vagy éppen félbehagyott darab. A fogazott és völgyelt eszközök, a vakaró és a fűrő mutatja az eredeti eszközkészlet feltételezhető gazdagságát és finomságát.

A felső paleolit típusok az együttesen belül 18,6%-ot tesznek ki. A vésődominancia itt egyrészt az együttes véletlenszerű összeállítása, másrészt a felső paleolit típusok kevés volta valamint a vésők atipikussága miatt nem vehető meghatározó értékűnek.

9.
 II. tábla. Középső paleolitik kőeszközök

A középső paleolit anyag általános sajátossága, hogy rövid, széles szilánkokat használ: átlaghossz 39 mm, átlagszélesség 34 mm. Az eszközökön a bulbust gyakran vékonyították el, a talonok általában simák. A lépcsős retus mellett a meredek egysoros és a tompítóretus általános.

A középső paleolit eszközök nyersanyagának megoszlása a következő:

üveges kvarcporfir	26 db	60,47%
hidro/limnokvarcit	8 db	18,60%
kova	4 db	9,30%
radiolarit	2 db	4,65%
obszidián	3 db	6,98%

Az üveges kvarcporfir egyértelmű dominanciája mellett a hidro/limnokvarcit játszik jelentős szerepet, a többi nyersanyag előfordulása ritka, a szilánkanyagban csaknem teljesen hiányzik. A Zemplén vidéki nyersanyagot nemcsak a radiolarit, az obszidián képviseli, hanem egyes limnokvarcitok is leginkább a zempléni nyersanyaghoz hasonlítanak.

Az eszközkészlet legközelebbi párhuzama Sajóbábony. Hasonló összetételű, szintén műhely jellegű lelőhely, melyet Ringer Árpád a bábonyi csoportba sorolt be.

A felső paleolit anyag a következő leleteket tartalmazza:

1. Penge bázistöredéke. A jobb szél a hátlapról kissé retusált. Bulbus nincs, a talon sima. Üveges kvarcporfir (Ltsz.: 82.8.46.) M.: 13x13x3 mm (V. t. 5.).

2. Ép szélű penge töredéke. Hidrokvarcit (Ltsz.: 82.8.48.) M.: 10x11x3 mm (V. t. 6.).

3. Retusált mikrolit penge. A bal szél a hátlapról retusált. Bulbus nincs, a talon sima. Obszidián (Ltsz.: 82.17.35.) M.: 19x9x2 mm (V. t. 10.).

4. Ép szélű mikrolit penge. Bulbus nincs, a talon sima. Hidrokvarcit (Ltsz.: 82.8.21.) M.: 24x9x2 mm (V. t. 7.).

5. Ép szélű mikrolit penge bázistöredéke. A bulbus kicsi, a talon pontszerű. Hidrokvarcit (Ltsz.: 82.8.27.) M.: 15x10x3 mm (V. t. 8.).

6. Ép szélű penge bázistöredéke. Bulbus nincs, a talon sima. Kova (Ltsz.: 82.8.29.) M.: 18x10x3 mm (V. t. 9.).

7. Retusált penge bázistöredéke. A bal szél meredeken végig, a jobb szél szakaszosan retusált. A bázist az előlapról vékonyították. Bulbus nincs. Kova (Ltsz.: 82.8.15.) M.: 30x22x10 mm (V. t. 11.).

8. Retusált penge bázistöredéke. A bal szél végig retusált, a jobb szél alul retusált, felül sérült. A bulbust vékonyították, a talon sima. Kova (Ltsz.: 82.8.6.) M.: 27x25x6 mm (V. t. 12.).

9. Retusált penge bázistöredéke. A jobb szél a hátlapról gyöngyretussal retusált. Bulbus nincs, a talon sima. Radiolarit (Ltsz.: 82.17.36.) M.: 13x7x2 mm (V. t. 13.).

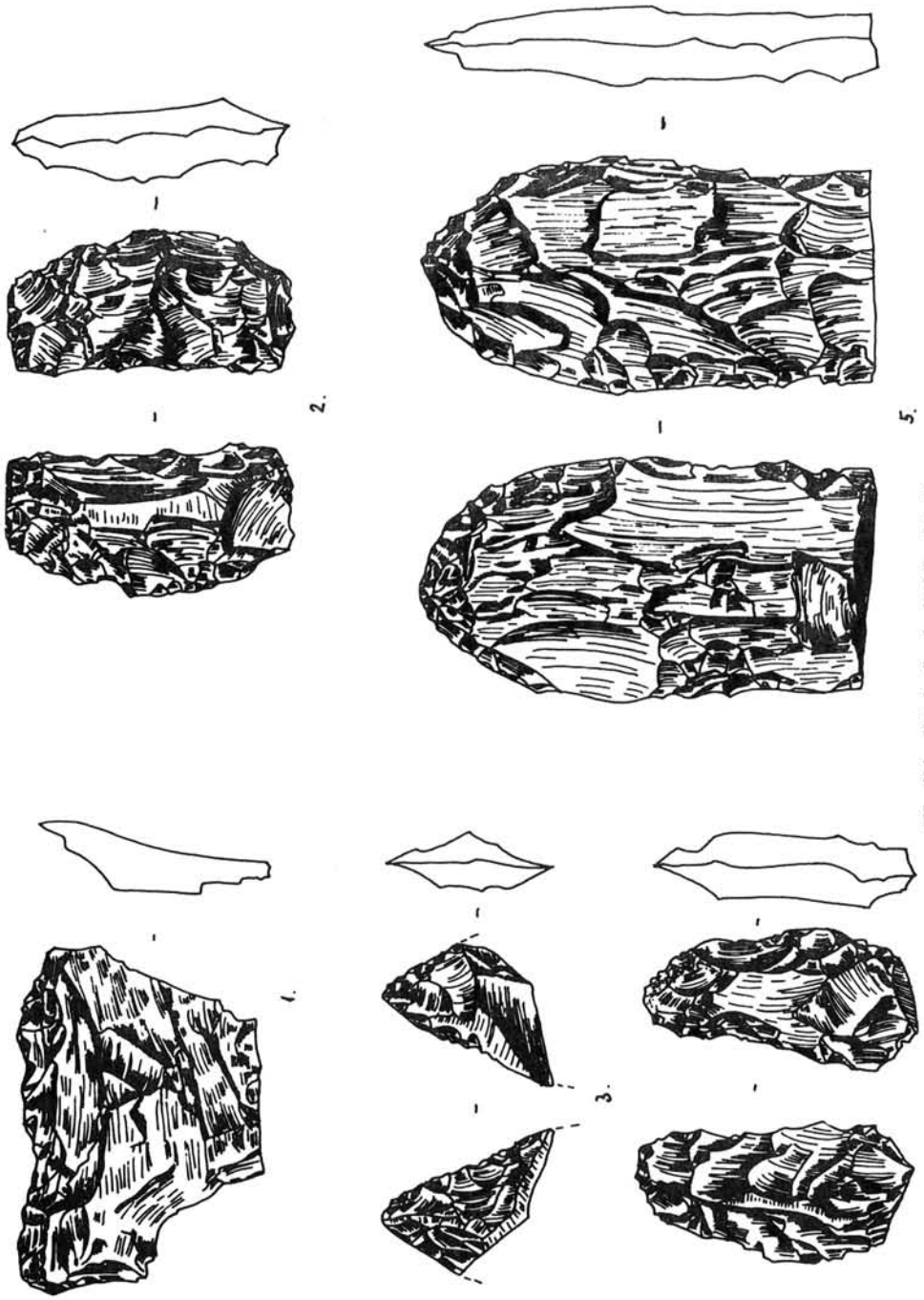
10. Pengevakaró töredéke. Mindkét szél meredeken retusált, végigfutva a vakaróélen. Az élt a hátlapról vékonyították. Kova (Ltsz.: 82.8.45.) M.: 15x23x9 mm.

11. Szilánkvakaró. A vakaróélt a gerincről körívesen alakították ki. A jobb szél a bázisnál vékonyított. A bal szél meredeken retusálták. Bulbus nincs, a talon sima. Kova (Ltsz.: 82.8.4.) M.: 38x29x9 mm (V. t. 15.).

12. Vakarótöredék. A vakaróélt peremi retussal alakították ki. A jobb szél tompított. Hidrokvarcit (Ltsz.: 82.8.31.) M.: 21x18x8 mm (V. t. 16.).

13. Kettős véső. A bal szél felül meredeken retusált, a jobb szélén vésőpattintékkal alkot élt. Alul a jobb szél tompított, a bal szél meredek retussal szintén tompított, a kettő találkozásában vésőélel. Kova. (Ltsz.: 82.8.37.) M.: 42x24x11 mm (V. t. 18.).

14. Véső. A bal szél a hátlapról retusált, tompított. A transzverzális szél bal oldala csonkított, a két szél vésőélt alkot. Kova (Ltsz.: 82.17.16.) M.: 23x28x5 mm (V. t. 19.).

III. tábla. Középső paleolitik kőszerszögek

15. Véső. Középső élű egyszerű véső. Bulbus nincs, a bázis vastag. Kova (Ltsz.: 82.8.34.) M.: 33x21x10 mm (V. t. 17.).

16. Véső-kaparó. A transzverzális szél egyenletesen egysoros retussal retusált. A jobb széllel hegyes vésőélt alkot. Kova (Ltsz.: 82.8.13.) M.: 36x21x13 mm (V. t. 20).

17. Véső völgyelt szilánkon. Középső élű véső, a szilánk bal széle völgyelt. Hidrokvarcit. (Ltsz.: 82.9.7.) M.: 19x14x3 mm. (V. t. 21.).

18. Esquille. A kis szilánk az előlapról vékonyított, retusált a transzverzális szél mentén és a bázisnál. A hátlapról a transzverzális szélét vékonyították, nem retusálták. Kova (Ltsz.: 82.8.51.) M.: 25x20x7 mm (V. t. 22.).

19. Csonkított mikrolit penge. Az ép szélű penge vége ferdén gyöngyretussal csonkított. Bulbus nincs, a talon sima. Hidrokvarcit. (Ltsz.: 82.8.47.) M.: 16x7x1 mm (V. t. 23.).

20. Csonkított penge. Az eszköz jobb széle ép, a bal tompa. A vége homorúan meredek retussal csonkított. Bulbus nincs, a talon sima. Szálas kovásodott fa. (Ltsz.: 82.8.12.) M.: 22x16x4 mm (V. t. 24.).

21. Csonkított szilánk. Háromszög alakú szilánk, a transzverzális szél közepén meredeken csonkított. A bulbus kicsi, a talon pontszerű. Radiolarit (Ltsz.: 82.17.32.) M.: 14x16x2 mm (V. t. 25.).

22. Csonkított szilánk. A szilánk végét ferdén csonkították. Radiolarit (Ltsz.: 82.17.33.) M.: 17x10x2 mm (VI. t. 1.).

23. Retusált szilánk. Vésőpattinték, melynek jobb széle csaknem teljes hosszában retusált. Hidrokvarcit (Ltsz.: 82.17.30.) M.: 31x8x5 mm (VI. t. 2.).

24. Fűrő. Penge, bal széle retusált, a fűrőhegy alatt völgyelt. Bulbus nincs, a talon sima. Limnokvarcit (Ltsz.: 82.8.11.) M.: 34x13x7 mm (VI. t. 3.).

25. Orros vakaró-fűrő. A bal szél közepén fűrőhegyet alakítottak ki. A fűrőtől a jobb szélén kialakított kis csúcsig egyenletes meredek retus fut végig, fent vakaróélt alkotva. Bulbus nincs, a talon sima. Obszidián (Ltsz.: 82.17.24.) M.: 33x32x9 mm (VI. t. 4.).

26. Hegy. Kis szilánk. A hegy mentén a gerinc kissé retusált. A bulbus oldáról vékonyították, a talon sima. Kova (Ltsz.: 82.17.37.) M.: 26x9x3 mm (VI. t. 5.).

A felső paleolit anyag kiegyenlített, semmiféle dominancia nem mutatható ki. A kidolgozás módja alapján az északmagyarországi gravetti körbe sorolhatjuk, legjobb párhuzama Bodrogkeresztúr.

A felső paleolit eszközök nyersanyagának megoszlása:

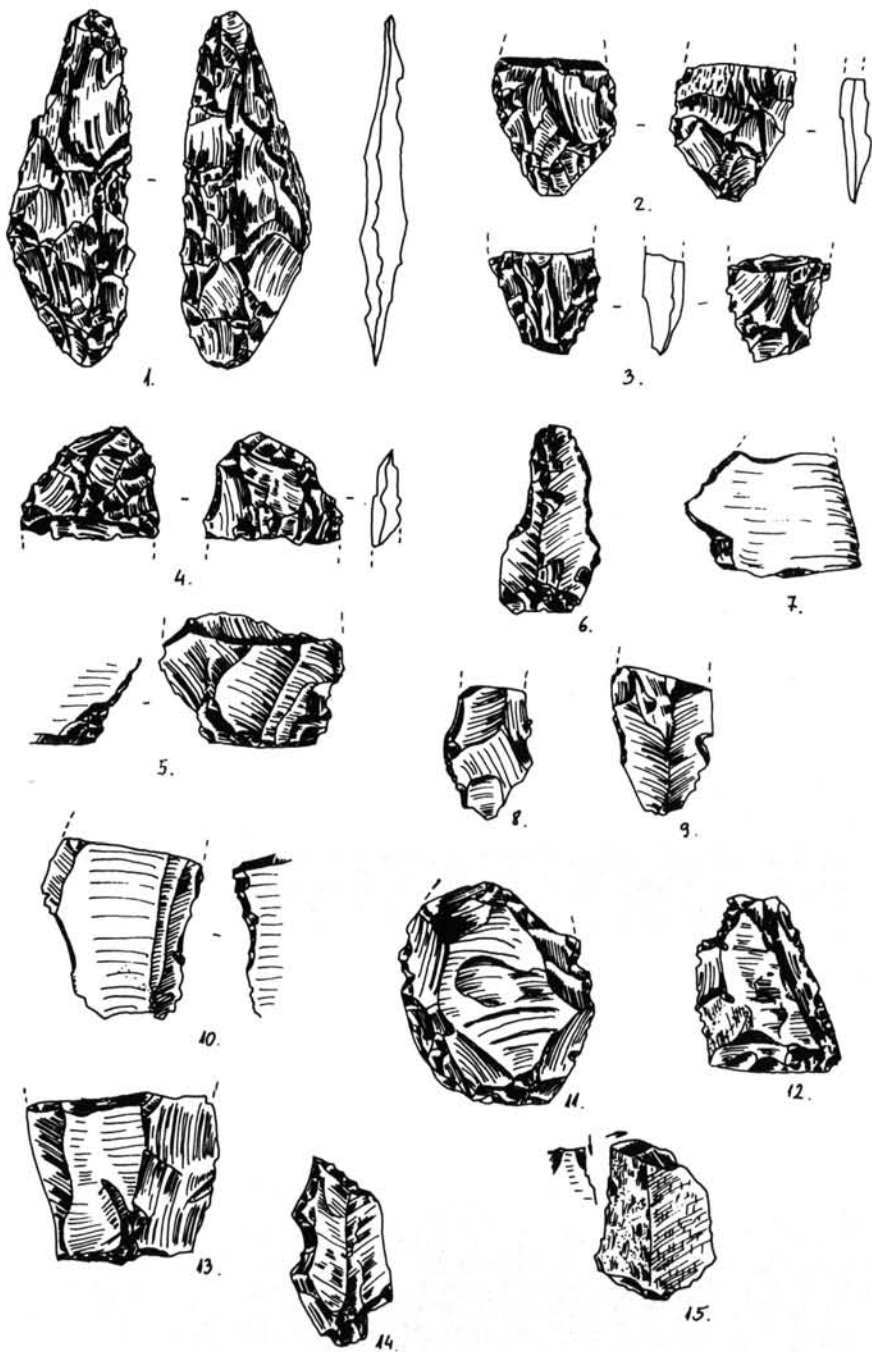
üveges kvarcporfir	1 db	3,85%
hidro/limnokvarcit	8 db	30,77%
kova	12 db	46,15%
radiolarit	3 db	11,54%
obszidián	2 db	7,69%

Mint látható a középső paleolitikumban domináló üveges kvarcporfírral szemben egyértelműen a kova vette át a vezető szerepet. A kiegészítő nyersanyag itt is elsősorban hidro/limnokvarcit.

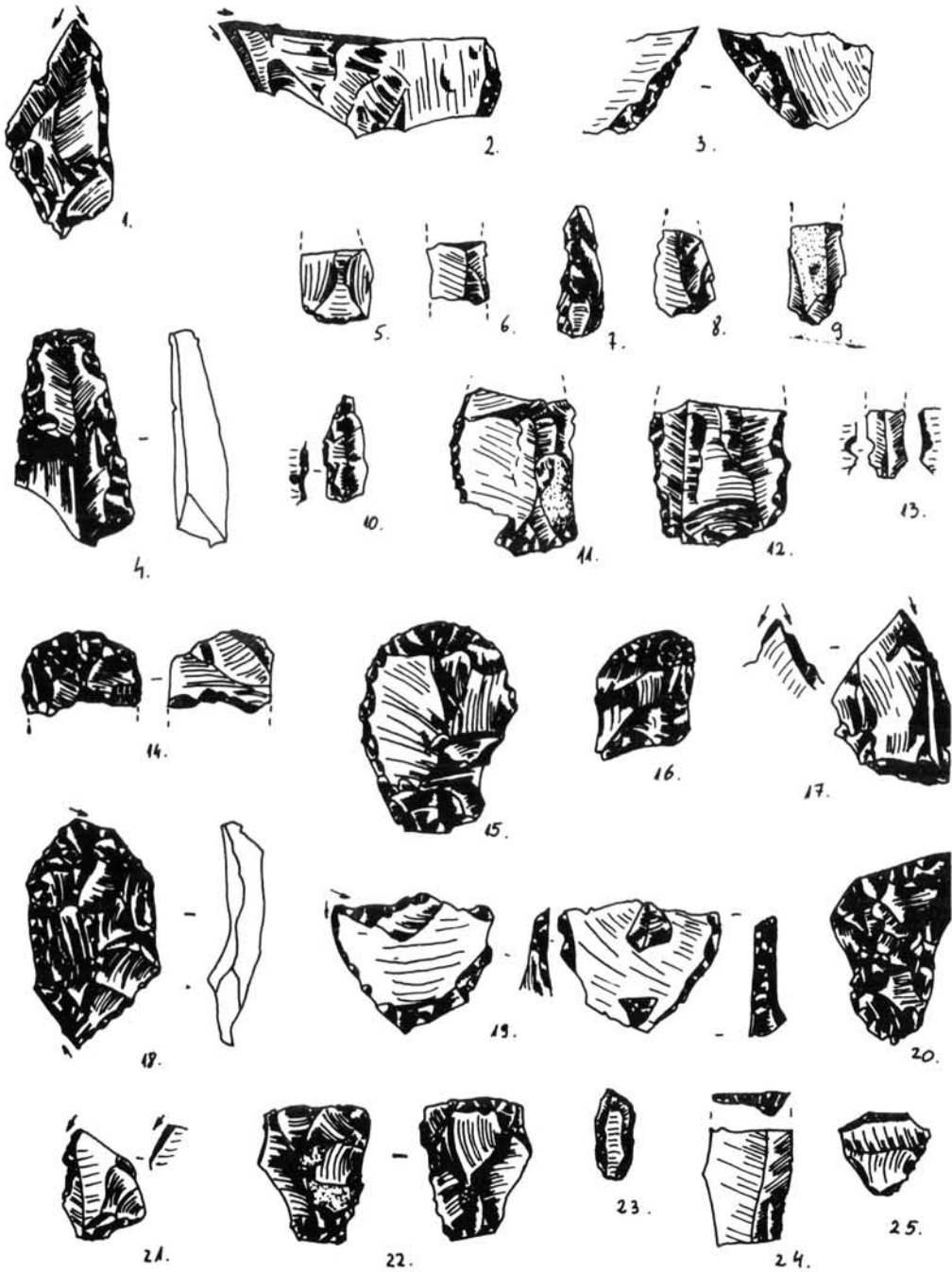
Technológiai szempontból érdekes, hogy a pengésedés gyenge. Az egész anyagban az átlag hossz-szélesség arány 1,59. Természetesen figyelembe kell venni, hogy az anyag igen töredékes. Másik jellegzetessége az anyagnak a sok kis méretű vagy éppen mikrolit eszköz.

Az anyag kis mennyisége miatt részletes elemzésre nem nyílt lehetőség. A leletek megoszlása azonban így is jól mutatja, hogy a Nagykorcsolás tetején két korszakban két embercsoport telepedett le. Az egyik a középső paleolitikum idején, amely a bábonyi ipar fiatalabb variánsához sorolható-, a másik a felső paleolitikum idején, mely a bodrogkeresztúri iparral mutat rokonságot.

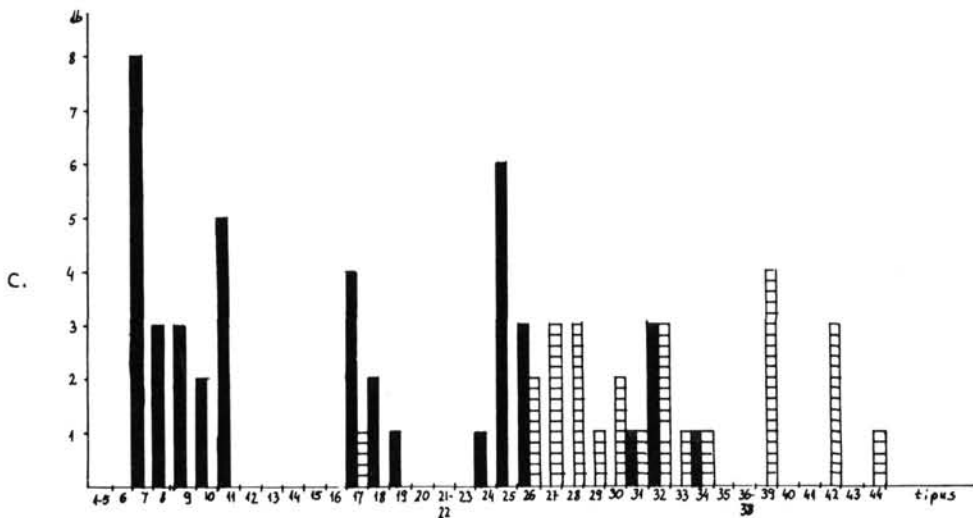
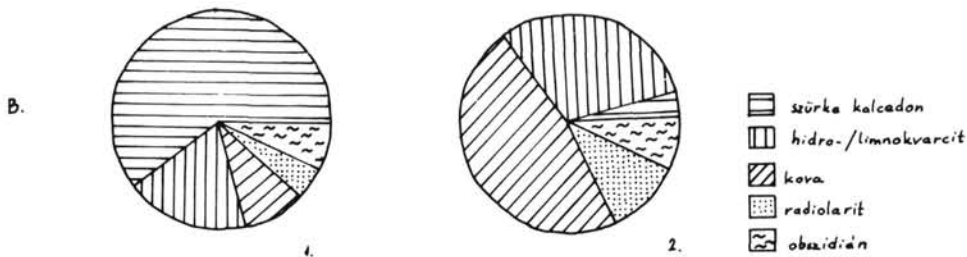
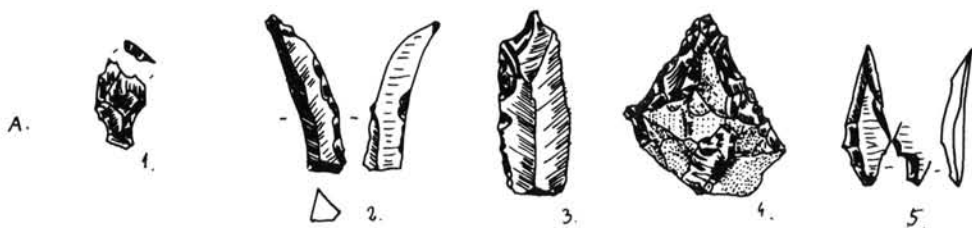

IV. tábla. Középső paleolitik kőeszközök

V. tábla. Középső és felső paleolitik kőeszközök

VI. tábla. A) Felső paleolit kőeszközök. B) Középső (balra) és felső paleolit (jobbra) eszközök nyersanyagának megoszlása. C) Sajószentpéteri leletek tipológiai megoszlása. (Fekete telített oszlopok = középső paleolit; vízszintesen sávozott oszlopok = felső paleolit). Típusok: 1–5. levallois eszközök; 6. moustieri hegy; 7. egyszerű kaparó; 8. kettős kaparó; 9. hegyes kaparó; 10. szögletes kaparó; 11. transzverzális kaparó; 12. hátlapról vékonyított kaparó; 13. bifaciális retusú kaparó; 14. váltakozó retusú kaparó; 15. természetes hátú kés; 16. raclette; 17. retusált szilánk; 18. völgyelt eszköz; 19. fogazott eszköz; 20. tayac-hegy; 21–22. chopper, chopping-tool; 23. biface; 24. bifaciális hegy; 25. bifaciális kaparó; 26. penge; 27. retusált penge; 28. mikrolit penge; 29. mikrolit retusált penge; 30. szilánkvakaró; 31. pengevakaró; 32. egyszerű véső; 33. többszörös véső; 34. egyszerű fűrő; 35. többszörös fűrő; 36–38. tompított hátú kés és penge; 39. csonkított eszköz; 40. nyeles hegy; 41. nyeles eszköz; 42. kombinált eszköz; 43. egyéb; 44. hegy.

**PALAEOLITHIC FINDS ON NAGYKORCSOLÁS HILL AT
SAJÓSZENTPÉTER (NE HUNGARY)**

(Summary)

Collecting tours and excavations on the Nagykorcsolás Hill (Bükk Mts NE Hungary) yielded the remains of a middle and an upper palaeolithic settlement. The finds were lying in disturbed layers. The small quantity is unsuitable for analysis, the types, however, allow to define cultural relations of the finds.

The middle palaeolithic assemblage, consisting of 43 pieces, contains mainly scrapers and leaf scrapers (Blattschaber). The characteristic raw material is the glassy quartzporphyry (provenience: Bükk Mts). This assemblage belongs to the bábonyian industry, i. e. the NE Hungarian variant of the Central European Micoqian.

The upper palaeolithic finds, comprising 26 tools, are represented by neutral types. The assemblage resembles the Bodrogkeresztúr type of the Hungarian gravettian.

Katalin Simán